

VAN DEN NES (VAN NES, VAN ES)
(Rijsoord)

door
K.J. Slijkerman
(aanvullingen en correcties op Kronieken 1999 en 2000)

*Eerder gepubliceerd in 'Kronieken' 2000, een uitgave van de
Genealogische Vereniging Prometheus*

Stamreeks

I. Lijsken (Lijsbeth) Willemsdr. wordt bij haar huwelijk genoemd 'van Ridderkerk' (niet: 'j.d. van Ridderkerk')¹.

II. Cleys Lenert Cleysz., overl. 17 april 1671 (i.p.v. tussen 17 april en 13 november 1671). Zijn vrouw was wel zeker lid van het geslacht Bisdom. Haar zoons waren erfgenaam van (ongetwijfeld haar broer) Willem Bastiaensz. Bisdom te West-Barendrecht². Dit echtpaar deed 8 april 1635 belijdenis te Hendrik-Ido-Ambacht als wonende aan de Droogendijck^{1,3}.

III-2. Aart Gijsbertsz. van der Linden, ged. Hendrik-Ido-Ambacht 22 oktober 1673¹.

Genealogie

II. Vranck Ghijsbrechtsz. van den Nes. In het kohier der Tiende Penning van Heeroudelandsambacht over 1542 is Franck Ghijsse genoemd als bruiker van 4½ morgen⁴. In het kohier van Kijfhoek over 1543 komt hij, als Franck Gijssen, voor als bruiker van 1½ morgen in het Volgerland van Kijfhoek⁵. In het penningkohier van Sandelingenambacht over 1557 wordt Vranck Ghijsbrechtsz. genoemd als bruiker van 3 morgen 2½ hond eigen land. Na hem is ene Trijn Ghijsen als landeigenaresse opgetekend⁶ (misschien een zuster of wellicht zijn moeder?). Het land van Vranck kan in het kohier over 1553⁷ waarschijnlijk geïdentificeerd worden als dan behorende aan ene Sebastiaen Joosten⁸, misschien wel een der schoonvaders van Vranck (die ook een zoon Bastiaen had).

Mij is overigens uit geen enkele bron gebleken dat Vranck een zoon is geweest van de naar schatting rond 1470 geboren Ghijsbrecht Henricsz. Besemer, die in en rond Rijsoord gegoed was en tot een belangrijke plaatselijke boerenfamilie behoorde. Diverse onderzoekers naar de familie Van den Nes hebben Vranck in deze familie trachten onder te brengen. Ongetwijfeld, evenals aanvankelijk ikzelf, op een dwaalspoor gebracht door het voorkomen van de naam Besemer onder Vrancks nageslacht. Deze naam moet m.i. via een der echtgenotes van Vranck (een nichtje van voornoemde Ghijsbrecht Henricz. Besemer) onder zijn nageslacht gangbaar zijn geworden (zie Kronieken 1999, blz. 241, 242).

IIIa. Cornelis Besemer Vranckensz. van (den) Nes. Op 1 september 1576 compareerde ter secretarie van Dordrecht Cornelis Francken van de Nes uit Rijsoord en betuigde zijn spijt over enige woorden die hij die dag binnen 'de camere juditiale aldaar' tegen schout Huyg van Heerjansdam had gesproken. Hij verklaarde deze gesproken te hebben 'uijt hefticheijt van bloede'^{9,10}.

Cornelis Heyndryckx Witteboom, wonende aan de Noldijck onder de jurisdictie van Ridderkerk, stelde zich bij akte van 30 maart 1599 met zijn hofstede als borg voor Cornelis Vranck van den Nes, die gecondemneerd was door Mannen van de Hoge Vierschaar van

Zuid-Holland voor een som van 81 rijns gld. ten behoeve van Cornelis Jaecobsz., lakenkoper te Dordrecht¹¹.

IVa. Vranck Cornelisz. Besemer alias van (de) Nes is geboren rond 1585 volgens een akte van 24 augustus 1614, waarin Francq Corneliss. van Esch, wonende op Heerjansdam, oud ca. 29 jaar, op verzoek van Aeltgen en Meynsken Aertsdr. verklaarde hoe hij circa 6 weken daarvoor tussen 9 en 10 uur 's avonds de poort van het Hof van Heerjansdam (de ambachtsheerlijke woning) kwam uitlopen en daar (de predikantszoon!) Abraham Mathijsz. Hoppel 'geheel moedernaect' met een mes in de hand en met een stinkend lichaam in het veld had gezien. Even tevoren zou deze man de twee vrouwen hebben willen verkrachten¹². Over dezelfde affaire werd die dag nog een akte opgemaakt. Daarin wordt verhaald dat Franck rond diezelfde tijd op zijn land aan de Develweg aan het ploegen was^{10, 12}.

Vb. Arien Francken van den Nes alias Vlassenbye, residerende buiten de stad Dordrecht, beloofde bij akte van 29 mei 1649 100 gld. en nog 51 gld. aan interest te betalen aan de weduwe van Bartholomeus Jelissen te Dordrecht. Hij beloofde tevens de onder de jurisdictie van Mijnsheerenland van Moerkerken wonende Arien Pietersen Cranendonck, die voor dit kapitaal borg was gebleven, hiervan kosteloos en schadeloos te stellen¹³.

Vc. Isaack Francken van Nes. In een akte gedateerd 1 maart 1648 legde o.a. Isaack Francken, van competente ouderdom en soldaat van kapitein Pieter de With, 'leggende op de scheepe genaemt de Macht van Dordrecht voor de bassecil op de wacht in dienste van de Ed. Mogh. e(n) gecommiteerde Raeden van de Staten van Hollant en West Vrieslant als oock mede tot bewaeringe ende maintien van stapelrecht der voors. Stadt Dordrecht', een verklaring af ten behoeve van genoemde kapitein^{10, 14}.

Isaack Francken, jongman, schipper en borger der stad Dordrecht, 'sieck in den stoel sittende' ('te bedde' is doorgehaald), maakte op 11 februari 1650 ten huize van (zijn zwager) Aryen Leendertsen te Zwijndrecht zijn testament. Zijn broer, zusters en de kinderen van zijn overleden broers benoemde hij tot zijn erfgenamen. Tot voogden over de minderjarigen benoemde hij zijn broer Arien Francken en zijn zwager Aryen Leendertsen^{10, 15}. Overigens is mij in 1650 slechts een overleden broer van Isaack bekend.

Ten laste van Isaac Francken, schipper wonende op Zwijndrecht, werd op 4 april 1659 een schuldbrief opgemaakt ten bedrage van 1700 Car. gld. en dat vanwege leverantie van een nieuw waterschip door Gerrit Cornelisen de Vlucht, mr. schipmaker te Dordrecht. Als zekerheid stelde hij het genoemde waterschip en zijn schuur, huis en erf buiten de Sluyspoort van Dordrecht^{10, 16}.

Deze brief werd op 15 april echter veranderd en opnieuw gepasseerd. In deze nieuwe akte verklaarde hij elk 250 Car. gld. schuldig te zijn aan Johan van Meuwen, burgemeester, Reynier Stricken en de heer Dortmund, allen inwoners van Dordrecht^{10, 17}.

Op 4 maart 1695 testeerde de te Zwijndrecht wonende Eva Hendricx, weduwe van Isaac Francken van Nes, voor een Dordtse notaris. Zij benoemde haar kinderen Louwijsje, gehuwd met Jan Lodewijcksz., Gerritje, gehuwd met Pleun Bartelsz., en Arien, alsmede de kinderen van Jan en Franck Isaacxsz. tot haar universele erfgenamen en wel iedere staak voor een vijfde part. Zoon Arien zou zijn leven lang, en na zijn overlijden zijn kinderen, haar waterschip bewaren etc. Hij zou voor het vervoeren van het water met het schip zekere bedragen uitbetaald krijgen, terwijl de opbrengsten hiervan aan hem en de verdere erfgenamen zouden toekomen. Tot executeur en voogd stelde zij haar zoon Arien aan en na zijn overlijden zouden dit Jan Lodewijcxen en Pleun Bartelsen zijn¹⁸.

Eva Hendricx, weduwe van Isaack Franken van Es, wonende op Zwijndrecht en met lichamelijke zwakheid te bedde liggend, maakte op 19 januari 1702 ten haren huize voor een notaris uit Dordrecht een nieuw testament. Haar wilsbeschikking van 4 maart 1695 voor notaris Johan van der Hoep te Dordrecht deed zij teniet. Haar huis aan de rivier te Zwijndrecht mocht haar dochter Gerritje Isaacs van Nes, getrouwd met Pleun Bartels, bij believen voor een taxatie van 600 Car.

gld. tot zich nemen. Haar nalatenschap zou verdeeld worden in vijf staken en wel over haar dochters Gerritje van Nes en Lowijsje van Nes, vrouw van Jan Lodewijks, en de kinderen van haar overleden zonen Jan, Frank en Arien Isaaks van Nes. Haar waterschip zou echter gemeen bezit van haar erfgenamen blijven, waarbij zij nog een en ander regelde over de opbrengsten daarvan totdat haar kleinkinderen mondig zouden zijn. Geertie Aryens den Boer (kwam in andere bronnen alleen onder de naam Bijkerck voor), weduwe van haar zoon Jan, zou daar niet van profiteren, maar wel haar kinderen. Tot voogden en executeurs benoemde Eva haar schoonzonen Jan Lodewijks en Pleun Bartels^{10, 19}.

Vc-3. **Jan Isaacksz. van Es(ch)**. Hij huwde met Geertje Ariensdr. Bijkerk alias den Boer¹⁹.

Vj-1. **Willem Frankenz. van (den) Nes** was schepen van West-IJsselmonde in 1695, overl. na 2 juni 1695. Naar alle waarschijnlijkheid was zijn vrouw Jopje Tijse (en niet Marijke Hendricksdr.). De naam Jopje komt ook voor onder het nageslacht van Willem. Op verzoek van deze vrouw legden op 2 juni 1695 de schout en twee schepenen van West-IJsselmonde voor de notaris te IJsselmonde de verklaring af 'dat sij verscheijde maele sijn geweest in het geselschap van Willem van Nes en ook nu ontrent den tijdt van een halff jaer met hen gedient als schepen van west IJsselmonde, voors., sonder nogtans bij haer depositanten neyt off noyt, gehoort nogh gesien hebben, aen den voorn(oemde) van Nes eenige quaet aerdigheyt, als mede eenige de minsten quade redenen, lasteringe, off schelt woorden, aen een ander gegeven te hebben, maer syn selven altyt gedragen ende gecomperteert, als een vroom eerlijk man behoort off kan doen'²⁰.

Noten

1. Volgens vriendelijke mededeling van de heer A.B. Maliepaard te Ridderkerk.
2. Zie ook: K.J. Slijkerman, Quirijn Antonisz. (ca. 1564-1634) en de zijnen te Barendrecht, in: *Ons Voorgeslacht*, jrg. 2000, blz. 121.
3. A.R.A., DTB Hendrik-Ido-Ambacht, inv.nr. 5 (afschrift).
4. A.R.A., Archief Staten van Holland voor 1572, inv.nr. 333.
5. A.R.A., Archief Staten van Holland voor 1572, inv.nr. 266.
6. A.R.A., Archief Staten van Holland voor 1572, inv.nr. 881.
7. A.R.A., Archief Staten van Holland voor 1572, inv.nr. 539.
8. Zie voor hem: K.J. Slijkerman, Enige opmerkingen omtrent het geslacht Leeuwenburch (III), in: *Ons Voorgeslacht*, jrg. 1999, blz. 227.
9. G.A. Dordrecht, Recht. Arch., inv.nr. 732, fol. 179v.
10. Volgens vriendelijke mededeling van de heren J.D. van Es te Sliedrecht en J.M. van Es te Zijderveld.
11. A.R.A., Recht. Arch. Ridderkerk, inv.nr. 85, akte d.d. 30 maart 1599.
12. G.A. Dordrecht, Not. Arch., inv.nr. 53a, akte d.d. 24 augustus 1614.
13. A.R.A., Recht. Arch. Heinenoord, inv.nr. 3, fol. 158v.
14. G.A. Dordrecht, Not. Arch., inv.nr. 104, fol. 41.
15. G.A. Dordrecht, Not. Arch., inv.nr. 89, fol. 74 e.v.
16. G.A. Dordrecht, Bijlbrievenboek 1604, akte d.d. 4 april 1659.
17. G.A. Dordrecht, Bijlbrievenboek 1604, akte d.d. 15 april 1659.
18. G.A. Dordrecht, Not. Arch., inv.nr. 383, akte 36, fol. 87 e.v.
19. G.A. Dordrecht, Not. Arch., inv.nr. 706, fol. 21 e.v.
20. G.A. Rotterdam, Not. Arch. IJsselmonde, inv.nr. 4990, akte d.d. 2 juni 1695. Volgens vriendelijke mededeling van de heer B. Barendrecht te Vlaardingen.